

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN VİYOLONSEL DERSİNE İLİŞKİN ALGI VE BEKLENTİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Serpil UMUZDAŞ¹

Öz

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören bireysel çalgısı viyolonsel olan öğrencilerin viyolonsel dersi hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla 2011-2012 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel öğrencilerinden oluşan toplamı 40 kişi olan gruptan “viyolonsel dersine ilişkin görüşlerim” başlıklı kompozisyon yazmaları istenmiştir. Verilen yazılı cevaplar, nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler, en çok ders süresinin yetersiz olmasından memnuniyetsizlik duymaktadırlar. Bununla birlikte, kaynak Türk eserlerinin sayısının artırılması gerektiği vurgulanmıştır. Etüt ve eserlerin ilişkilendirilerek verilmesini ve bu konuda seçme özgürlüğü edinmeyi istemektedirler. En dikkat çekici bulgu olarak; öğretmen yetiştiren bir kurumda yetişmelerine rağmen ana çalgılarını nasıl öğreteceklerini öğrenemediklerini ifade ettikleri görülmektedir.

Anahtar sözcükler: öğrenci, viyolonsel dersi, algı, beklenti

¹ Gaziosmanpaşa Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD, serpil.umuzdas@gop.edu.tr

MUSIC EDUCATION DEPARTMENT STUDENTS' PERCEPTIONS AND EXPECTATIONS TOWARD CELLO LESSONS

Abstract

The purpose of this study is to determine the views about the cello lessons of the students of Music Education Department. Cello students (N=40) from Konya, Ankara and Tokat were asked to write an essay titled “my views on the cello lessons”. Written responses were analyzed using qualitative research techniques. Based on the results, students feel the most dissatisfaction with the lack of class hours. And also they emphasize the need to increase the number of Turkish studies. They want to choose etudes and concertos which were given to practice. They could not learn how to teach their instrument despite grow up in an institution for teacher training. This is the most interesting finding.

Keywords: student, cello lessons, perception, expectation

1. Giriş

Uçan (1997), bireyin müzik eğitimi mesleğinin gerektirdiği biçim, kapsam ve düzeyde hazırlanması, uzmanlaşması ve yetkinleşmesinin gereğini vurgulamıştır (Uçan, 1997: 33).

Mesleki müzik eğitiminin bir boyutu olan müzik öğretmenliği eğitiminde, alan uzmanlığının sağlanabilmesi için gerekli olan dersler müfredatta yer almaktadır. Çilden (1997)'in ifade ettiği gibi, müzik eğitimi gerçekleştirilmenin temel unsurlarından biri çalgı eğitimi uygulamalarıdır (Çilden, 1997: 27).

Viyolonsel, Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde öğretilmesinin yanı sıra, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, öğretmen yetiştirme programı bünyesinde eğitsel bir araç olarak kabul edilen bir çalgıdır. Bireysel çalgı adı altında sekiz dönem yer alan viyolonsel dersi; viyolonsel ve öğeleri, viyolonseli eğitsel amaçlı kullanmaya ilişkin temel bilgi ve becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Bu amaçla teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyutta etüt ve eserler seslendirilir. Dördüncü sınıfın ikinci dönemi ise “bireysel çalgı ve öğretimi” adı altında yürütülen viyolonsel dersi; viyolonsel ile yönelik dağıtım, viyolonselin müzik eğitiminde kullanımı ve viyolonsel öğretiminde uygulamaları içerir.

Eğitim programlarının planlama çalışmalarında, eğitimi verilecek derslerin amaç ve hedeflerinin belirlenmesinin ardından uygulamalar yapılır. Programın başarısının uygulama sonunda ölçülerek değerlendirilmesi ile elde edilen verilerin işe koşulması, programın kalitesini yükseltir. İyileştirme çalışmalarında iç ve dış paydaşların görüş ve önerilerinin alınması ihtiyaçtır.

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, bireysel çalgısı viyolonsel olan öğrencilerin viyolonsel dersi hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

1.2. Önem

Araştırma, uygulama aşamasına ilişkin önemli örnekler ortaya koymaktadır. Çalışma ile, anlayışın ve deneyimlerin gelişmesine katkıda bulunarak, eğitim öğretim işi ile ilgili daha verimli kararlar verilmesine ve verilen kararların uygulamaya geçmesine yardımcı olmak hedeflenmektedir.

Öğrencilerin viyolonsel dersi ile ilgili görüşlerine ilişkin betimlemeler ve açıklamalar uygulayıcıların mesleki donanımını zenginleştirebilir, onları öğretim sürecine ilişkin özeleştirici yapmaya yöneltebilir.

2. Yöntem

Araştırmada içintarama modeli seçilmiştir. Var olan durumu betimlemeyi amaçlayan bu model ile Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören bireysel çalgısı viyolonsel olan öğrencilerden “viyolonsel dersine ilişkin görüşlerim” başlıklı kompozisyon yazmaları istenmiştir. Verilen yazılı cevaplar, nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgulardan hareketle viyolonsel dersi hakkındaki görüşleri belirlenmiştir. Görüş soruları bir kimsenin bir anda ve belli bir konuda ne düşündüğünü ya da ne duyduğunu saptamaya yöneliktir (Balcı, 2010: 147).

2.1 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında viyolonsel öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarından Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel öğrencileri, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel öğrencilerinden 2011–2012 öğretim yılında bu dersi alan 40 öğrenci oluşturmaktadır.

2.2 Veri Toplama Araçları

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel öğrencilerinden “viyolonsel dersine ilişkin görüşlerim” başlıklı kompozisyon yazmaları istenmiştir. Verilen yazılı cevaplar, nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Bu çalışmada, araştırma için gerekli olan veriler toplanırken içerik geçerliliğinin sağlanması için, alanla ilgili uzmanların görüşleri alınarak gözden geçirilmiş ve sınıflamalar yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu kesimde, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin araştırma konusuna ilişkin betimlemelerinden örnekler verilmiştir.

- Derslerde viyolonsel çalmayı öğretmenin dışında, viyolonsel çalmanın *nasıl öğrenciye nasıl daha kolay öğretilbileceği* hakkında bilgilendirilmemizin yararlı olacağını söyleyebilirim.
- *Seviyemin üzerinde eserler etütler* çaldım. Liseden beri çok geriledim. Şuan kendi ana çalgımda çok kötü durumdayım.
- Öğrenciye *ödev verip*, olmuş veya olmamış demek öğretmenlik değildir. Ders saatinde öğrenciyle *birlikte çalıp* öğrenmesini sağlamak gerekli.
- *Motivasyona* arttırmak için öğrencinin *hoşlanabileceği eserler seçmeye* çalışılabilir. *Etüt sayısı fazla* oluyor. Ayrıca çaldığımız etüt ve eserler *Türk müziğinden*

örnekleriçerirse öğrenme kolay olabilir. 4.sınıf öğrencisiyim mezun olmadan *makamsal* bir eser çalmak isterim.

- Öğrencinin dersten soğumaması için *çok zorlanmamalı* bence. Çünkü öğrenci sıkılırsa geri dönüş zor olur. *Ders saatinin planlanması* da önemli. Günün ilk veya son saatlerinde olması devamsızlığı etkileyebilir.
- Mezun olduktan sonra öğretmenliğe başlayıp da ben şimdi *nasıl öğreteceğim* , diye düşünen çok arkadaşım oldu.Bize üniversitede çalgı eğitimi veriyorlar; ama o çalgının *nasıl öğretilmesi gerektiğini vermiyorlar*.
- *Ders suresi çok az* olduğundan *halk ezgilerine* veya *çocuk şarkılarına* bakma zamanımız olmadı. Sanırım müfredatta böyle bir şey söz konusu bile değil; ama ben , viyolonselimle halk ezgileri çalmayı, çocuk şarkılarına eslik etmeyi çok isterdim.Okulun *müzik öğretmeni yetiştirmesi gerekiyor*, viyolonsel sanatçısı değil.
- Öğretmen etüt veriyorsa önce onu calip öğrenciye *duyurmalı*, ardından teknik olarak nerelere dikkat etmesi gerektiğini vurgulamalı, hatta *nasıl çalışması gerektiğini örneklerle* pekiştirmeli.
- Çalgı secimi özgürce olmalı.*Aynı çalgıya devam etme isteği* varsa da öğrenciyi iyi gözlemlemek gerek.Sadece etüt verip bir ders sonrasına hadi çal demek öğretmenlik değil benim anlayışıma göre.
- Etütler ve eserlere eşit ağırlık verilmesi ve ders dışında *performans alımlarının* (yani workshop - konser -dinleti vs.) daha çok olması güzel olurdu. *Dersleri ders saatinde* yapmak,olmuyorsa *telaflı derslerini öğrenciye de uygun saatlerde ayarlamak* konusunda öğretmenlerimizin daha hassas olması da önemli.
- En büyük sorunlardan biri *ders saatlerinin azlığı*.Yeterince zaman olmadığı için çoğu şeyi geçiştiriyoruz ve geçiştirdiğimiz şeyler de ilerde daha büyük sorunlar olarak karşıma çıkıyor. Çünkü yeri geldiğinde tam öğrenemediğim için uzun bir süre aynı hatayı yapıyorum bu da yerleşiyor ve düzeltmesi zor oluyor.Bunun yanı sıra *etütlerin eserle bağlantılı olarak seçilmesi* bence çok faydalı olabilir. Çalışılan *eserin zor pasajlarını çalıştırmaya yönelik etütler seçilmeli*.

Yukarıda da örnekleri yer alan, viyolonsel öğrencilerinin yazdıkları “viyolonsel dersine ilişkin görüşlerim” başlıklı kompozisyonların analizine göre görüş ve öneriler

sunulmuştur. Burada öğrencilerin viyolonsel dersinden neler bekledikleri yer almaktadır. Bu görüşler aşağıda çapraz tablo ile gösterilmiştir.

Görüşler	f	%
Etüt ve eserler bireysel seviyeye uygun belirlenmeli	38	95
Eser seçiminde öğrenci görüşü alınmalı (makamsal/tonal)	38	95
Ders süresi artırılmalı	34	85
Sadece çalmak değil, “çalgının nasıl öğretileceği” de öğretilmeli	27	67,5
Nasıl çalınmasından ziyade “ne ve nasıl çalışılması” gerektiği öğretilmeli	26	65
Öğretmen, öğrenciyle birlikte çalmalı	12	30
Belli dönemlerde öğrencinin çalgıya, derse, öğretmene ilişkin tutumu sorgulanmalı, sonuçlarına göre gerekli düzenlemeler yapılmalı	11	27,5
Öğretmen konser gibi etkinliklerle öğrenciye örnek olmalı	10	25
Öğretmen, öğrenciyi konser vermek için teşvik etmeli	10	25
Ders, planlanan ders saati ve süresine uygun olarak yürütülmeli	9	22,5
Etüt ve eserler ilişkili olmalı, eserin öğrenciye zor gelen pasajlarını çalıştırmaya yönelik etütler seçilmeli	7	17,5
Öğretmenden kaynaklanan yapılamayan derslerin telafisi, öğrenciye uygun saatlere göre planlanmalı	3	7,5

Tabloda görüldüğü gibi öğrenciler, her biri ayrı bir araştırma ve tartışma konusu olabilecek konulara dikkat çekmişlerdir. Demirel (2006)'in de ifade ettiği gibi; bilgi, öğrencinin en iyi şekilde ve kolayca anlayabileceği biçimde, öğrenilebilir ve kullanılabilir bir yapıya sahip olmalıdır (Demirel, 2006: 120). Her öğrencinin farklı öğrenme stiline ve farklı algı düzeyine sahip olduğu düşünüldüğünde, çalgı eğitiminin bireysel olarak yapılması isabetli bir uygulama olarak görülmektedir. Çalgı eğitiminin bireysel olarak planlanmasından ötürü, öğrencinin ihtiyacına yönelik öğretim yöntemini seçerek amaçları gerçekleştirmek için olanak doğmaktadır. Büyükaksoy (1997)'un da tanımladığı gibi; bu durum “öğretmenle öğrenci arasındaki bireysel olan bilgi alışverişidir.” (Büyükaksoy, 1996: 64). Çalgı eğitiminin, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olarak, birbirinin önkoşulu şeklinde planlanması yerinde olacaktır.

4. Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler, en çok ders saatlerinin yetersiz olmasından memnuniyetsizlik duymaktadırlar. Bununla birlikte, kaynak Türk eserlerinin sayısının artırılması gerektiği vurgulanmıştır. Etüt ve eserlerin ilişkilendirilerek verilmesini ve bu konuda seçme özgürlüğü edinmeyi istemektedirler. En dikkat çekici bulgu olarak; öğretmen yetiştiren bir kurumda yetişmelerine rağmen çalgılarını nasıl öğreteceklerini öğrenemediklerini ifade ettikleri görülmektedir.

Bu nitel araştırma sonuçları ve bunların koşullara göre süzgeçten geçirilerek uygulamaya konulması, uygulayıcıların işlerine ve çalıştıkları ortamlara yönelik daha esnek, eleştirel ve yapıcı bir tavır geliştirmelerine olanak verebilecektir.

Bu ve bunun gibi araştırmaların sonuçları, kalite geliştirme etkinliklerinde mutlaka kullanılması gereken ve eğitim kurumlarının kendileri hakkında zengin, çoğulcu ve bütüncül bir perspektif geliştirmelerinde rol oynayabilecek bir değere sahiptir. Herhangi bir programın süreçlerine, programa katılan bireylerin elde ettiği yararları, program uygulamasının değerlendirilmesine ve program niteliğinin artırılmasına katkıda bulunabilecek bu çalışmanın eğitim kurumlarındaki tüm dersler için yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

Balcı, A. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: Pegem Yayınevi.

Büyükaksoy, F. (1997). *Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler*. Ankara: Armoni Ltd. Şti.

Çilden, Ş. (2001). *Bireysel Çalgı Eğitiminde Temel İlkeler ve Faktörler*. Çağdaş Eğitim Dergisi. Sayı: 272.

Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: İkinci Basım. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.